

Innspill til St.mld Helseberedskap- Forsvaret

Samordning på flere områder:

Det nasjonale prinsippet om ett helsevesen i Norge er også et ambisjonsnivå for saniteten i Forsvaret. Ansvar for evakuering, behandling og rehabilitering ligger hos helsevesenet, også i krig. Forsvaret i krig ivaretar hovedsakelig førstehjelp og helsehjelp der krigshandlinger foregår.

Beredskapsplanverk for sivilt helsevesen må omfatte alle faser, også krig. Et helhetlig planverk for behandling og evakuering må være koordinert mellom Forsvaret og sivilt helsevesen. Som en del av disse beredskapsplanene, er det også behov for å utarbeide en plan for masseevakuering av syke og sårede, spesielt i det høyere krisespekteret og krig. Denne evnen er et tverrsektorielt ansvar og det må foreligge klare og entydige planer for hvordan evakuering av syke og sårede skal gjennomføres mellom landsdeler og evt videre til utlandet ved behov. I tillegg til de regionale helseforetakene, er det videre et behov for å involvere kommunene og statsforvaltere, med en tydeligere avklaring av rolle og ansvar som kommunene skal ha over for militært personell og overfor sivilbefolkningen i områder der det foregår væpnet konflikt.

Det er et behov for forankring og tydeliggjøring fra HOD til de ulike aktørene i helsesektoren som har ansvar for beredskapsplaner om at planverket skal omfatte alle faser, både fred, og krig. Erfaringsmessig så har planarbeid for krig blitt overskygget av mer nærliggende utfordringer innen helsesektoren og planarbeid for en væpnet konflikt i Norge, med høye tapstall, får ikke i tilstrekkelig grad fokus i de sivile beredskapsplanene. En konkretisering av dette oppdraget i oppdragsdokumentet fra HOD til de regionale helseforetakene etterlyses også av aktører i det sivile helsevesenet, som et hjemmelsgrunnlag for å ressurssette slik arbeid. Videre er dette noe HOD bør vektlegge i sine innspill til statsforvalterne.

Bedre samordning/synkronisering av BFF/SBS-tiltak, som spriker mange steder spriker i tid og rom. I dag er det ikke noen arena for aktiv samordning av tiltakene innen sanitet og helsetjenester. Planverk og beredskap er i stor grad gardert begrenset eller høyere i Forsvaret. Dette skaper dissonans når mange på sivil side, som jobber med beredskap, ikke er sikkerhetsklarert, ikke har tilgang til graderte systemer forenelig med begrenset eller hemmelig og ikke har innsikt i SBS. Man opplever at på Hdir nivå er relevante personer sikkerhetsklarert, og med mulighet for graderte systemer, mens på Regionale helseforetak er dette betydelig begrenset. På lokale helseforetak er dette oftest fraværende.

Etablering og dimensjonering av beredskapslagre for medisinsk utstyr, forbruksmateriell og legemidler, bør være tilstrekkelig for å kunne understøtte behovet i krig. Likeledes må det etableres planer og beredskap for å sikre en god nok blodlogistikk i alle faser av krisespekteret. Enkelte BFF- og SBS-tiltak betyr at Forsvaret og sivilt helsevesen sammen skal imøtekomme behovene for medisinsk etterforsyning. Det betyr i praksis at Forsvaret og helsevesenet bør se på løsninger om etablering av felles beredskapslagre for å få redusere ledetider, øke lagerbeholdning og besørge uavbrutt tilgang på medisinsk etterforsyning, for både Forsvaret og sivilt helsevesen.

Forsvarets behov for uttak av helsepersonell fra sivile helseinstitusjoner ved krise/krig, er lite, men helt avgjørende for å kunne etablere en velfungerende sanitetstjeneste. Det anbefales at det iverksettes et hurtigarbeidende arbeid for å etablere et robust system som både ivaretar Forsvarets behov samt sikrer at sivile helseinstitusjoner ikke tømmes for kritisk personell ved en mobilisering.

Samordning på flere nivåer:

Forsvarssektoren og Helse- og omsorgssektoren er svært ulikt organisert, hvilket gjør det krevende å finne robuste samhandlingsstrukturer som dekker alle behov. Et viktig tema i helseberedskapsmeldingen bør være en helhetlig gjennomgang av ordningene for samordning mellom sektorene.

Forsvarsdepartementet har behov for bilateral dialog på departementsnivå, inkludert samordning av etatsstyring, eierstyring og gjennomføring av sektorpolitikk overfor kommunene innen militær sanitet og sivil helse- og omsorgstjeneste.

Forsvarssjefen er ansvarlig for beredskapsforberedelser i forsvaret og skal følge med i den tilsvarende virksomheten i sivile organer. Han skal medvirke til at militære og sivile planer samordnes og at de på beste måte bidrar til landets totale forsvar. Forsvarsstaben er Forsvarets etatsledelse og støtter Forsvarssjefen i den daglige driften av Forsvaret, inkludert samhandling med andre sektorer på etatsnivå.

Forsvarets operative hovedkvarter har overordnet kommando og kontroll over militære aktiviteter i Norge og i utlandet, og ansvar for å utarbeide og holde a jour operative planer for militært forsvar av Norge i tilfelle krise og krig. FOH skal innhente og sette sammen relevant informasjon til et oppdatert situasjonsbilde som de deler med resten av Forsvaret, og med NATO. Planer og aktiviteter innen militær sanitet må samordnes med helse- og omsorgstjenestene, og informasjonsutveksling før og under operasjoner er nødvendig for å holde situasjonsbildet oppdatert.

Forsvarets sanitet skal sikre at Forsvaret og militære operasjoner har et gjennomgående, operativt og utholdende sanitetssystem. Sanitetslogistikk og personellplanlegging er viktige komponenter i sanitetssystemet. Forsvarets logistikkorganisasjon og Forsvarets personell- og vernepliktssenter har behov for sivil-militært samarbeid knyttet til dette. Forsvarets sanitet har også fagmyndighet innen sanitet, hvilket innebærer ansvar og myndighet til å utvikle og være faglig rådgiver innen sitt fagområde, fastsette faglige krav og rammer, samt foreta kontroll og gi pålegg ved avvik. Utøvelsen av fagmyndighet innen sanitet forutsetter samordning med sivile fagorgan og tilsynsmyndigheter.

Oppsummert vil forsvarssektoren ha behov for samordning med helse- og omsorgssektoren (inkludert både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten) innen ansvarsområdene til FSJ, FST, FOH, FSAN, FLO og FPVS. Behovet gjelder i fred, krise og krig, og omfatter i alle faser beredskapsplanlegging, gjennomføring av operasjoner, tjenesteleveranser og fagmyndighet.